

**ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ
ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ Η
ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΟΥ**

Αναρχικό στέκι φιλοσοφικής

Η νομοθεσία για το άσυλο έχει απασχολήσει την επικαιρότητα πολλές φορές και έχει αξιοποιηθεί πολιτικά με διάφορους τρόπους για να εξυπηρετήσει τις στοχεύσεις και την ρητορική κυβερνήσεων και παρατάξεων όλου του πολιτικού φάσματος. Σε ένα θεωρητικό πλαίσιο, η θεσμοθέτηση του πανεπιστημιακού ασύλου παρουσιάζεται ως μια κοινωνική κατάκτηση η οποία προστατεύει τους πανεπιστημιακούς χώρους από την επέμβαση των κατασταλτικών μηχανισμών του κράτους. Είναι σημαντικό, όμως, να εξετάσουμε συνολικότερα το τι είναι το άσυλο, ποιους προστατεύει, πώς αυτό έχει λειτουργήσει και χρησιμοποιηθεί ανά περιόδους και σαφώς, πώς συνδέεται με τη γενικότερη κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα τοποθετώντας το μέσα σε ένα ιστορικό πλαίσιο,

Ο θεσμός του ασύλου και η λειτουργία του στα ελληνικά δεδομένα μέσα από την ιστορικότητα του στις προηγούμενες δεκαετίες:

Στην Ελλάδα, η έννοια του ασύλου για τους πανεπιστημιακούς χώρους είναι κοινωνικά αναγνωρισμένη και υπάρχει ως εθνικό δικαίο από τις απαρχές της λειτουργίας του πανεπιστημίου. Η θεσμική κατοχύρωση του ασύλου πραγματοποιείται αρκετά χρόνια αργότερα, κατά τα χρόνια της μεταπολίτευσης. Συγκεκριμένα, το 1982 η σοσιαλδημοκρατική κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ θεσμοθετεί για πρώτη φορά το άσυλο, κατοχυρώνοντας νομικά την “απαγόρευση επέμβασης δημόσιας δύναμης στους πανεπιστημιακούς χώρους χωρίς την πρόσκληση ή άδεια του αρμόδιου οργάνου”. Η κίνηση αυτή θα μπορούσε να ερμηνευτεί ως ένας συμβιβασμός του κράτους και να την θεωρήσουμε **αποτέλεσμα των μαζικών αντιδικτατορικών αντιστάσεων που δημιουργήθηκαν με επίκεντρο τα πανεπιστήμια κατά τα χρόνια της χούντας** (με αποκορύφωμα την εξέγερση του πολυτεχνείου),

καθώς και των μαζικών και δυναμικών εργατικών και φοιτητικών κινητοποιήσεων που ακολούθησαν κατά τα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης. Έκτοτε, **η νομοθεσία για την προστασία του ακαδημαϊκού ασύλου από την επέμβαση των κατασταλτικών μηχανισμών ανά περιόδους, έχει καταργηθεί και έχει αλλάξει αρκετές διατυπώσεις.**

Ωστόσο το πραγματικό περιεχόμενο του νομοθετήματος φαίνεται από το πώς αυτό εφαρμόστηκε σε πρακτικό επίπεδο. Δεν ήταν λίγες οι φορές που ενώ το άσυλο βρισκόταν σε νομική ισχύ, αυτό άρθηκε ή καταπατήθηκε. Ενδεικτικά παραδείγματα είναι η εκκένωση της κατάληψης του χημείου το 1985 που είχε πραγματοποιηθεί ως ένδειξη διαμαρτυρίας για την κρατική δολοφονία του Καλτεζά, η εκκένωση της κατάληψης του πολυτεχνείου για την δολοφονία Τεμπονέρα το 1991, η εκκένωση της κατάληψης στην ασοεε το 1994, η εκκένωση του κατειλημμένου πολυτεχνείου το 1995 που είχε ως αποτέλεσμα την σύλληψη 500 ατόμων και η εκκένωση της κατειλημμένης πρυτανείας το 2015 από την κυβέρνηση συριζα.

Σ' αυτά τα περιστατικά δεν συμπεριλαμβάνουμε τις αρκετές περιπτώσεις που οι μπάτσοι εισέβαλλαν σε πανεπιστημιακούς χώρους χωρίς την έγκριση των πρυτανικών αρχών. **Βλέπουμε λοιπόν πως δεν μπορούμε να βασιζόμαστε, πόσο μάλλον να διεκδικούμε, την “ασφάλεια” ή κάποιου είδους κινηματική “ασυλία”.**

Ένα ακόμη ζήτημα το οποίο προβάλλεται και συζητείται έντονα το τελευταίο διάστημα είναι το ότι η πραγματική διάσταση του ασύλου συνίσταται στην εξασφάλιση “της ακαδημαϊκής ελευθερίας, της ελεύθερης διακίνησης ιδεών και της ελεύθερης επιστημονικής αναζήτησης”. Η χρήση αυτή του ασύλου εξασφαλίζει και περιορίζεται στην ομαλότητα της ακαδημαϊκής δραστηριότητας, κάτι το οποίο σίγουρα δεν μπορούμε να υπερασπιστούμε. **Εμείς αυτό που βλέπουμε να διασφαλίζει η λεγόμενη ακαδημαϊκή ελευθερία είναι η ελεύθερη ροή του κεφαλαίου μέσα στα**

Πανεπιστήμια για την απρόσκοπτη ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς και προς το όφελος του κράτους και των αφεντικών (πχ έρευνες πανεπιστημίων για μεγαλοεταιρίες , έρευνες για τον στρατό και την αστυνομία). Αυτό που βλέπουμε να ευνοεί η ελεύθερη διακίνηση ιδεών είναι η παραγωγή και η αναπαραγωγή κοινωνικών και ανθρωπολογικών ακαδημαϊκών μελετών και θεωριών κομμένων και ραμμένων στα μέτρα της κυρίαρχης ιδεολογίας, είναι η κυριαρχία κομματόσκυλων του φοιτητικού συνδικαλισμού που προωθούν εντός των σχολών τα κομματικά και συντεχνιακά συμφέροντα τους. Στην πραγματικότητα, μέσα σε έναν κρατικό και ιεραρχικό θεσμό όπως το πανεπιστήμιο τα όρια της ελευθερίας είναι περιορισμένα και σίγουρα δεν μπορούν να χωρέσουν αυτούς που αντιστέκονται στα σχέδια του κράτους και του κεφαλαίου, αυτούς που δεν συμμορφώνονται με τα κυρίαρχα πρότυπα και τους κυρίαρχους τρόπους συμπεριφοράς.

Όσες φορές τα πανεπιστήμια λειτούργησαν ως χώροι αμφισβήτησης και ως πυρήνες αντεπίθεσης στην κυριαρχία, η λειτουργία τους ξέφυγε από το στενό ακαδημαϊκό- νομικό πλαίσιο και οι αντιστάσεις που αναπτύχθηκαν εντός τους συνδέθηκαν με ευρύτερους αγώνες και κοινωνικές ομάδες. Στην Ελλάδα, όταν το αντικαθεστωτικό κίνημα είχε την κατάλληλη δυναμική κατάφερε ανά περιόδους να μετατρέψει τα πανεπιστήμια σε χώρους ουσιαστικής πολιτικής ζύμωσης και διακίνησης ριζοσπαστικών ιδεών, σε κέντρα αγώνα και αντίστασης και κατάφερε να τα συνδέσει με εξεγερσιακά γεγονότα. Η εξέγερση του πολυτεχνείου, οι καταλήψεις των δεκαετιών του 80 και του 90 , που αναφέραμε παραπάνω, η σημαντική συμβολή των πανεπιστημιακών καταλήψεων στα γεγονότα της εξέγερσης του 2008, η κοινωνική οικειοποίηση των πανεπιστημιακών χώρων για τις διεκδικήσεις διάφορων καταπιεσμένων κοινωνικών ομάδων (κατάληψη νομικής το 2011 από 300 μετανάστες απεργούς πείνας με αίτημα τους την νομιμοποίηση των μεταναστών, καταλήψεις αλληλεγγύης σε

πολιτικούς κρατούμενους) αποτελούν παραδείγματα κατά τα οποία τα πανεπιστήμια ξεπέρασαν την ακαδημαϊκή τους λειτουργία και χρησιμοποιήθηκαν ως κοινωνικοί χώροι αντίστασης από τους καταπιεσμένους και τους αγωνιζόμενους. Αυτό που παρατηρούμε όμως είναι πως δεν είναι θεσμική ισχύ κάποιου νόμου που καθορίζει τις δυναμικές που θα διαμορφωθούν εντός των πανεπιστημίων αλλά οι εκάστοτε κοινωνικοί συσχετισμοί δύναμης ανάμεσα σε κυρίαρχους και αγωνιζόμενους, οι κινηματικές και συντροφικές σχέσεις που έχουν δομηθεί και τα χαρακτηριστικά και το περιεχόμενο των αγώνων που αναπτύσσονται.

Πρόσφατες εξελίξεις

Παρατηρώντας τις εξελίξεις των τελευταίων χρόνων υπάρχει μια κλιμακούμενη επιχείρηση καταστολής (βλ. επιθέσεις ενάντια σε μετανάστες, μικροπωλητές, αγωνίστριες, τοξικοεξαρτημένους, εκκενώσεις καταλήψεων, αστυνομική κατοχή στα Εξάρχεια κ.α.) και η κατάργηση του ασύλου δεν μπορεί να αποκοπεί από την συγκυρία αυτή.

Η κατάργηση του ασύλου από τη ΝΔ αποτέλεσε πρωτεύον ζήτημα στην ακροδεξιά ατζέντα της, η οποία είναι γνωστή και συνοδεύεται από το δόγμα της τάξης της ασφάλειας και της καταστολής. Πατώντας πάνω στην πολιτική του συριζα και την αφομοίωση των αντιστάσεων που επέφερε η περίοδος της διακυβέρνησης του, η ΝΔ προχωρά σε μεταρρυθμίσεις τόσο εντός όσο και εκτός του πανεπιστημίου, οι οποίες φυσικά βρίσκονται σε πλήρη συνάφεια μεταξύ τους. Όσον αφορά το πανεπιστήμιο, οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις που ψηφίστηκαν ή που πρόκειται να ψηφιστούν στο επόμενο χρονικό διάστημα (το ν+2/ ελάχιστη βάση εισαγωγής στα πανεπιστήμια / οι ιδιωτικοποιήσεις : εγκαινίαση του πρώτου αγγλόφωνου προπτυχιακού προγράμματος επί πληρωμή στη φιλοσοφική – ξεκίνησε επί Σύριζα- / η κατάργηση του ασύλου), καθώς επίσης και **οι δηλώσεις για την ύπαρξη εταιριών security εντός των σχολών, εντάσσονται στο γενικότερο κλίμα της επιχειρηματικοποίησης και του εξευγενισμού του πανεπιστημίου.** Το αποστειρωμένο πανεπιστήμιο που θα συνάδει με τα ευρωπαϊκά πρότυπα είναι κύριο μέλημα της κυβέρνησης.

Κατά την προεκλογική περίοδο το ζήτημα του ασύλου επανήλθε δυναμικά στο προσκήνιο με καθημερινά δημοσιεύματα και ρεπορτάζ, που σε συνάρτηση με την ευρύτερη κοινωνικο-πολιτική συνθήκη, έκαναν λόγο για την έξαρση της “εγκληματικότητας” στους πανεπιστημιακούς χώρους, δημιουργώντας ένα κλίμα ανομίας εντός τους. Με αυτό τον θεαματικό τρόπο, συλλογικότητες και καταλήψεις του α/α χώρου που δραστηριοποιούνται εντός των πανεπιστημίων, πλανόδιοι μετανάστες μικροπωλητές και τοξικοεξαρτημένοι/ες που βρίσκονται γύρω από ορισμένα πανεπιστήμια αλληλοδιαπλέκονται και ταυτίζονται σκόπιμα με εγκληματικά κυκλώματα, μαφίες , περιστατικά βιασμών και αντικοινωνικής βίας, δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο το κατάλληλο σκηνικό για την κατάργηση του ασύλου και την περαιτέρω καταστολή των αντιστεκόμενων και των καταπιεσμένων κοινωνικών ομάδων που βρίσκονται και δρουν εντός των πανεπιστημίων.

Συγκεκριμένα τα ΜΜΕ δημιουργούν ένα κλίμα φόβου κάνοντας λόγο περί εγκληματικότητας στο κέντρο της Αθήνας και κυρίως στα Εξάρχεια, παρουσιάζοντας την περιοχή ως ένα άβατο μέσα στο οποίο κυριαρχεί η παρανομία και τα ναρκωτικά, κτίζοντας έναν μύθο γύρω από αυτό και εν τέλει εγκαθιστώντας μπάτσους σε κάθε τετράγωνο, με πρόσχημα την πάταξη των ναρκεμπόρων (οι οποίοι αποτελούν το παρακράτος που σαφώς εξακολουθεί και δρα ανενόχλητα). Δεν μας προξενεί καμία εντύπωση η πρακτική αυτή που εφαρμόζεται με τις εκκενώσεις καταλήψεων, τις συλλήψεις μεταναστών και τη δημιουργία μίας ψευδαίσθησης ανομίας και παραβατικότητας που έχουν ως σκοπό την παρεμβολή των μπάτσων και των κυβερνήσεων μέσα στους χώρους μας, είτε αυτοί βρίσκονται εντός, είτε εκτός των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων.

Τι σημαίνει για εμάς το πανεπιστημιακό άσυλο:

Ως εκ τούτου, **το άσυλο δεν είναι παρά μία θεσμική παραχώρηση που φανερώνει τους εκάστοτε συσχετισμούς δυνάμεων και τις επιδιώξεις κάθε κυβέρνησης, και είναι αυτονόητο ότι δεν διεκδικούμε αυτή ούτε καμία άλλη παραχώρηση από το κράτος.** Άλλωστε όπως έχουμε δει, στις περισσότερες περιπτώσεις που δημιουργούνται και αναπτύσσονται εντός των πανεπιστημίων ανατρεπτικοί και αδιαμεσολάβητοι αγώνες οι οποίοι συνδέονται με ευρύτερες κοινωνικές και ταξικές διεκδικήσεις και διεργασίες και οι οποίοι αποδεικνύονται επικίνδυνοι για την παντοδυναμία του συστήματος, η πολιτική εντολή δίνεται και οι κατασταλτικές δυνάμεις επεμβαίνουν ανεξάρτητα από την ισχύ ή όχι του ασύλου για τις καταστείλουν.

Για το λόγο αυτό **δεν πρέπει να έχουμε καμία ψευδαίσθηση ότι το άσυλο έχει νομοθετηθεί για την προστασία των αντιστεκόμενων.**

Αντιλαμβανόμαστε το χώρο του πανεπιστημίου ως ένα ακόμη πεδίο του κοινωνικού- ταξικού ανταγωνισμού, ως ένα πεδίο πολιτικής ζύμωσης και αγώνα όπου θέλουμε να προπαγανδίσουμε και να διαδώσουμε τις αναρχικές ιδέες.

Συνεχίζουμε να αγωνιζόμαστε εντός και εκτός των σχολών για την διάδοση των ιδεών και των προταγμάτων μας, για την υπεράσπιση των καταπιεσμένων, των αντιστεκόμενων, των αγωνιστών, ενάντια στο κλίμα φόβου που προσπαθούν να δημιουργήσουν, και ενάντια στις εξοντωτικές μεταρρυθμίσεις. Με ή χωρίς άσυλο θα διεκδικούμε τους χώρους του πανεπιστημίου καθημερινά.

Αναρχικό στέκι φιλοσοφικής

Οκτώβρης 2019